

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Koprivnica

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE NA
PODRUČJU KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Koprivnica, ožujak 2015.

SADRŽAJ

stranica

I.	PREDMET REVIZIJE	2
II.	CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE	4
III.	METODE I POSTUPCI REVIZIJE	4
IV.	SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA	5
V.	NALAZ	14
VI.	OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA	24

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU
Područni ured Koprivnica

KLASA: 041-01/14-10/49
URBROJ: 613-08-15-27

Koprivnica, 31. ožujka 2015.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI UČINKOVITOSTI
SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA KOD TRGOVAČKIH DRUŠTAVA U
VLASNIŠTVU JEDINICA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE
NA PODRUČJU KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je revizija učinkovitosti sprječavanja i otkrivanja prijevара kod trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Koprivničko-križevačke županije.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 15. listopada 2014. do 31. ožujka 2015.

I. PREDMET REVIZIJE

Prijevarena se obično karakterizira kao obmana, varanje, skrivanje, tajenje ili kršenje povjerenja, s ciljem pribavljanja koristi ili stjecanja neke neopravdane ili nepoštene prednosti. To je u većini slučajeva protupravna radnja, kada jedna strana namjerno obmanjuje drugu stranu pogrešnim predstavljanjem. Najčešći oblici prijevare su: zlouporaba odnosno otuđivanje imovine, prijevarena u financijskom izvještavanju, nezakonito stvaranje troškova i obveza i korupcija (osobito u postupcima nabave i prodaje).

Najbolja praksa podrazumijeva sprječavanje, otkrivanje i odgovarajući odgovor na prijevare. Postiže se uspostavljanjem standarda i omogućivanjem prepoznavanja i izvješćivanja o prijevarama, razvijanjem alata koji sprječavaju i otkrivaju prijevare i odgovarajućim odgovorom na sumnje o prijevarama.

Sprječavanje prijevare je troškovno najdjelotvorniji način njezine kontrole i smanjuje vjerojatnost njezina pojavljivanja. Podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevare, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevare kao i njihovu obvezu izvješćivanja o sumnji na prijevare te prepoznavanje rizika i uspostavljanje unutarnjih kontrola, kao odgovor rukovoditelja na rizike prijevare. Sprječavanje prijevare treba biti podržano odgovarajućim mehanizmima otkrivanja, kako bi eventualne prijevare bile otkrivene što je moguće ranije i kako bi se poduzele odgovarajuće aktivnosti. Primjena sustava otkrivanja prijevare ima učinak odvraćanja i jamči da će pokušaji prijevare biti brzo i pouzdano otkriveni. Ako mogući počinitelji prijevare znaju da će biti otkriveni, manja je vjerojatnost da će pokušati prijevare. Sustav otkrivanja prijevare podrazumijeva analitičke i druge postupke za razotkrivanje nepravilnosti te izvješćivanje o sumnji na prijevare.

Na području Koprivničko-križevačke županije djeluje 13 trgovačkih društava za obavljanje komunalnih djelatnosti, djelatnosti za poticanje regionalnog razvoja, usluga privlačenja investicija, izrade projekata, poslovnih, razvojnih, investicijskih i drugih planova, posredovanja, izdavačke i radijske djelatnosti, organizaciju i posredovanje u izgradnji, upravljanje imovinom jedinica i druge slične djelatnosti, koje su osnovale jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovi su jedini vlasnici. Jedinice lokalne samouprave također imaju 50,0 % udjela u dva trgovačka društva za obavljanje novinsko-izdavačke djelatnosti i unaprjeđenje poduzetništva te 86,9 % udjela u trgovačkom društvu za izdavačku i tiskarsku djelatnost. Komunalna trgovačka društva su osnovala šest društava kćeri za obavljanje djelatnosti opskrbe vodom i plinom te djelatnosti građevinarstva.

Predmet revizije učinkovitosti su politike i postupci za sprječavanje i otkrivanje prijevare te aktivnosti koje društva poduzimaju kako bi spriječila i otkrila prijevare. Revizijom je obuhvaćeno šest trgovačkih društava u vlasništvu jedinica lokalne samouprave na području Koprivničko-križevačke županije, na temelju iznosa prihoda koje ostvaruju obavljanjem poslova iz djelokruga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. To su: Gradsko komunalno poduzeće Komunalac d.o.o., Koprivnica (dalje u tekstu: Komunalac d.o.o., Koprivnica), Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac te Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve. Spomenuta društva su odabrana za predmet revizije prema kriteriju materijalne značajnosti i interesa javnosti.

Društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica je osnovano 1958. te preoblikovano u trgovačko društvo 1997. Osnivač i jedini član je Grad Koprivnica.

Koncem 2013., na temelju zakonskih odredbi, iz društva su izdvojene djelatnosti javne vodoopskrbe i odvodnje u novoosnovano trgovačko društvo.

Na temelju Rješenja trgovačkog suda od lipnja 2014., društvu su pripojena društva Koprivnica sport d.o.o., Koprivnica (društvo za upravljanje i održavanje sportskih objekata), Koprivničke ceste d.o.o., Koprivnica (društvo za upravljanje, održavanje i građenje nerazvrstanih cesta) i Trg d.o.o., Koprivnica (društvo za proizvodnju, trgovinu, usluge i turistička agencija). Upisani temeljni kapital iznosi 205.707.000,00 kn. Osnovne djelatnosti su opskrba plinom, održavanje čistoće, odlaganje komunalnog otpada, održavanje javnih površina, tržnica na malo i sajmište, održavanje groblja i obavljanje pogrebnih poslova, sakupljanje i odlaganje neopasnog tehnološkog otpada, građenje, projektiranje i nadzor, upravljanje i održavanje športskih građevina bazena te poslovanje nekretninama. Društvo ima 100,0 % udjela u društvima Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Koprivničke vode d.o.o., Koprivnica te većinski udjel (94,2 %) u društvu Koming d.o.o., Koprivnica. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Koncem 2013. imalo je 247 zaposlenika, a koncem studenoga 2014. je imalo 208.

Društvo Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci je osnovano na temelju Odluke o osnivanju iz prosinca 1953. kao Gradska komunalna ustanova za obavljanje komunalnih poslova na području tadašnje Općine Križevci. Društveni ugovor na temelju kojega je status društva usklađen sa Zakonom o trgovačkim društvima (Narodne novine 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12 i 68/13) i Zakonom o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11, 144/12, 94/13, 153/13 i 147/14) je zaključen u prosincu 2003. Osnivači i članovi su Grad Križevci i četiri općine. Temeljni kapital iznosi 10.040.000,00 kn od čega je Grad Križevci vlasnik 76,5 % udjela, Općina Sveti Petar Orehovec 8,0 %, Općina Sveti Ivan Žabno 7,5 %, Općina Gornja Rijeka 5,0 % i Općina Kalnik 3,0 %. Osnovne djelatnosti su opskrba pitkom vodom, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, održavanje čistoće, odlaganje i odvoz komunalnog otpada, održavanje javnih površina, tržnica na malo, održavanje gradskog i mjesnih groblja i obavljanje pogrebnih poslova, izrada geodetskih projekata i ostali geodetski radovi, održavanje javne rasvjete i dimnjačarska služba. Društvo ima 100,0 % udjela u ovisnom društvu GRAD-KOM d.o.o., Križevci. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Koncem 2013. imalo je 121, a koncem studenoga 2014. je imalo 116 zaposlenika.

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica je osnovano u travnju 1991. izdvajanjem građevinskog dijela iz Javnog komunalnog poduzeća Komunalac, Koprivnica. Temeljni kapital iznosi 1.815.300,00 kn. Većinski vlasnik udjela je društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica (94,2 %), a društvo Heplast-pipe d.o.o., Prelog ima 5,8 % udjela. Osnovna djelatnost je izgradnja i rekonstrukcija komunalne infrastrukture. Tijela upravljanja su Skupština, Nadzorni odbor i Uprava. Društvo je koncem 2013. imalo 177 zaposlenika, a koncem studenoga 2014. je imalo 133 zaposlenika. Smanjenje broja zaposlenika rezultat je provedbe plana restrukturiranja s ciljem optimizacije troškova i racionalizacije poslovanja.

Društvo Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica je osnovano u travnju 2008. na temelju Izjave o osnivanju. Osnivač je društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica. Vrijednost upisanog temeljnog kapitala je 32.143.500,00 kn. Osnovna djelatnost je distribucija plina. Tijela upravljanja su Skupština i Uprava. Distribucijsko područje se odnosi na područje Grada Koprivnice i deset općina. Koncem 2013. imalo je 27 zaposlenika, a koncem studenoga 2014. je imalo 26.

Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac je osnovano u travnju 2008. na temelju Izjave o osnivanju. Osnivač je društvo Komunalije d.o.o., Đurđevac. Vrijednost upisanog temeljnog kapitala je 1.740.000,00 kn. Osnovne djelatnosti su distribucija i opskrba plinom te posredovanje i zastupanje na tržištu plina. Distribucijsko područje obuhvaća područje Grada Đurđevca i sedam općina. Tijela upravljanja su Skupština i Uprava. Društvo je koncem 2013. i koncem studenoga 2014. imalo 13 zaposlenika.

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve je osnovano na temelju Odluke o osnivanju od 29. rujna 2009. Osnivač je Općina Molve. Vrijednost upisanog temeljnog kapitala je 20.000,00 kn. Osnovne djelatnosti su obavljanje komunalnih, proizvodnih i uslužnih djelatnosti. Direktor vodi poslove i zastupa društvo. Koncem 2013. imalo je jedanaest, a koncem studenoga 2014. osam zaposlenika.

II. CILJEVI I PODRUČJA REVIZIJE

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi jesu li društva uspostavila prikladne politike, procedure i kontrole kako bi spriječila prijevare
- utvrditi poduzimaju li društva potrebne aktivnosti kako bi povećala svjesnost rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti pojave prijevara
- ocijeniti djelotvornost sustava unutarnjih kontrola s obzirom na rizike prijevara
- utvrditi koje su postupke društva uspostavila kako bi što prije otkrila prijevare.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevara, odgovornost rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevara, sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara.

Revizijskim postupcima je obuhvaćeno poslovanje za 2014.

III. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Pri odabiru revizijskog pristupa, kako bi se pribavili mjerodavni revizijski dokazi i odgovorilo na ciljeve revizije, primijenjene su različite metode i postupci prikupljanja dokaza. Trgovačkim društvima obuhvaćenima revizijom upućeni su upitnici, koji su sadržavali pitanja o politikama i postupcima za sprječavanje prijevara, odgovornosti rukovoditelja i drugih zaposlenika za sprječavanje prijevara, sustava unutarnjih kontrola s obzirom na rizike prijevara te analitičkih i drugih postupaka za otkrivanje prijevara. Provjeravani su dokazi za pojedine tvrdnje iz pribavljenih odgovora. Proučeni su zakoni, drugi propisi i akti te dokumentacija i informacije o poslovanju. Pregledana su izvješća o obavljenim financijskim revizijama, stručni članci te objave na mrežnim stranicama trgovačkih društava. Obavljeni su razgovori s direktorima, rukovoditeljima i zaposlenicima te su pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o pojedinim poslovnim događajima. Obavljena su izravna dokazna ispitivanja područja podložnih prijevarama s obzirom na djelatnosti koje svako pojedino društvo obavlja te su korišteni financijski pokazatelji iz financijskih izvještaja za 2013. i poslovnih knjiga za 2014. Utvrđena je organizacijska struktura društava te broj zaposlenih.

Okosnicu revizije su činila sljedeća pitanja:

- Jesu li uspostavljene politike i postupci za sprječavanje prijevара?
- Jesu li rukovoditelji i drugi zaposlenici upoznati sa svojim odgovornostima u pogledu sprječavanja prijevара?
- Je li uspostavljen djelotvoran sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара?
- Jesu li uspostavljeni odgovarajući analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара?

IV. SPRJEČAVANJE I OTKRIVANJE PRIJEVARA

Politike i postupci za sprječavanje prijevара

Društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica je u svrhu ostvarenja uloge i zadaće društva te skrbi za zajedničko dobro zaposlenika, vlasnika i korisnika usluga donijelo Etički kodeks temeljnih vrijednosti, moralnih načela i pravila odgovornog ponašanja i poslovanja. Navedenim Etičkim kodeksom uređeno je primanje i davanje poklona na način da zaposlenici ne mogu prihvatiti darove, nagrade ili usluge od korisnika usluga, dobavljača ili drugih osoba s kojima su u poslovnom odnosu, osim kada se radi o darovima simbolične vrijednosti (darovi čija je vrijednost ispod 200,00 kn). Ako radnik primi dar, koji nadmašuje simboličnu vrijednost, te se ne može pripisati uobičajenim odnosima ljubaznosti, zaposlenik je dužan o tome odmah izvijestiti svojeg pretpostavljenog. Također, zabranjeno je zaposlenicima, političkim i sindikalnim tijelima obećavati ili darovati novčane iznose i poklone ili druge povlastice u svrhu promicanja interesa. Etičkim kodeksom je utvrđeno da zaposlenici ne smiju koristiti dobra, sredstva i imovinu društva za osobnu korist ili neodgovarajuće svrhe. Zaposlenici imaju pristup imovini društva i izvan radnog vremena. Pristup imovini kontroliraju i prate ovlaštene zaposlenici te Uprava. Društvo ima zaštitarsku službu i nadzorne kamere. Kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti, društvo je postupke donošenja odluka uredilo Poslovníkom o radu Uprave te Poslovníkom o radu Nadzornog odbora. Administrativno tehnička obrada pismena (dopisa, bilješki, odluka, ugovora, zapisnika, pravilnika, izvješća, uputa, naredbi i planova) utvrđena je Pravilnikom o uredskom poslovanju. Donošenje odluka je obavljeno transparentno i u skladu s unaprijed određenim procedurama, potkrijepljeno je točnom i potpunom dokumentacijom, zabilježeno je i dokumentirano. Odluke i druge informacije iz djelokruga rada su objavljene na mrežnim stranicama društva u skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13). Zaposlenici, kod zaključivanja ugovora o radu, potpisuju izjavu o nepostojanju sukoba interesa. Mogući načini pojave i postupci u slučaju pojave sukoba interesa utvrđeni su Etičkim kodeksom.

Kod društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci postupci donošenja odluka su potkrijepljeni točnom i potpunom dokumentacijom (zapisnici u postupku javne nabave, zapisnici povjerenstava za prodaju rashodovanih sredstava). Skupština donosi odluke po proceduri utvrđenoj odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Odluke iz područja radnih odnosa su objavljene na oglasnim pločama. U skladu s odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama odluke i druge informacije iz djelokruga rada su objavljene na mrežnim stranicama društva. Pohranjene su u urudžbenom zapisniku, koji se vodi u elektronskom obliku. Izjave o ne/postojanju sukoba interesa sastavljene su za članove Nadzornog odbora, direktora i sve ovlaštene predstavnike društva, koji sudjeluju u postupcima javne nabave, u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14).

Zaposlenici nemaju pristup imovini društva izvan radnog vremena. Uspostavljen je cjelodnevni video nadzor poslovnih prostora, odlagališta otpada i reciklažnog dvorišta. Općim aktom nisu uređeni postupci donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti. Društvo nije donijelo etički kodeks niti drugi dokument, koji bi sadržavao opis etičkih vrijednosti, poslovnih načela i obveza prema interesnim skupinama. Općim aktom nije uredilo davanje i primanje poklona, ugošćavanje te korištenje sredstava društva isključivo za poslovne svrhe.

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica je u svrhu ostvarenja uloge i zadaće društva te skrbi za zajedničko dobro zaposlenika, vlasnika i korisnika usluga donijelo Etički kodeks temeljnih vrijednosti, moralnih načela i pravila odgovornog ponašanja i poslovanja. Okvir profesionalnog ponašanja zaposlenika, korisnika usluga i vlasnika se zasniva na sljedećim općim etičkim vrijednostima: pravičnost, poštenje, čestitost, savjesnost, solidarnost, pouzdanost i odgovornost. Navedenim kodeksom uređeno je primanje darova te dijelom davanje darova (radnicima, predstavnicima javne uprave te političkim i sindikalnim tijelima). Utvrđeno je da zaposlenici ne mogu prihvatiti darove, nagrade ili usluge od korisnika usluga, dobavljača ili drugih osoba s kojima su u poslovnom odnosu, osim ako se radi o darovima simbolične vrijednosti (do 500,00 kn). Pritom darovi ne smiju biti protumačeni kao sredstvo prisile ili oblik uzvraćanja usluga istom mjerom. Odredbama Etičkog kodeksa nije dopušteno korištenje dobara, sredstava i imovine društva za osobnu korist ili u neodgovarajuće svrhe. Zaposlenici nemaju pristup imovini društva izvan radnog vremena. Društvo ima zaštitarsku službu i video nadzor, čime je omogućen nadzor i kontrola nad imovinom društva te eventualnim pristupom imovini društva izvan radnog vremena. Društvenim ugovorom je utvrđeno koje odluke donosi određena razina društva (Uprava, Nadzorni odbor, Skupština) i na koji način. Kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti kod donošenja odluka, uređeni su postupci donošenja odluka Poslovníkom o radu Uprave i Poslovníkom o radu Nadzornog odbora. Donošenje odluka obavljeno je transparentno i u skladu s unaprijed utvrđenim procedurama, zabilježeno je i dokumentirano. Mogući načini pojave i postupci u slučaju pojave sukoba interesa utvrđeni su Etičkim kodeksom.

Društvo Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica je u svrhu ostvarenja uloge i zadaća društva te skrbi za zajedničko dobro zaposlenika, vlasnika i korisnika usluga, na temelju odluke Skupštine, od društva Komunalac d.o.o., Koprivnica preuzelo Etički kodeks temeljnih vrijednosti, moralnih načela i pravila odgovornog ponašanja i poslovanja. Spomenutim kodeksom je utvrđeno primanje i davanje darova te korištenje sredstava društva u poslovne svrhe. Zaposlenicima je omogućen pristup imovini i izvan radnog vremena. Za obavljanje svoje djelatnosti koristi poslovne prostore društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, koje je ustrojilo zaštitarsku službu i video nadzor poslovnih prostora. Odluke su donijela tijela društva na način propisan Izjavom o osnivanju i zakonskom regulativom. Pravilnikom o uredskom poslovanju, koji je preuzet od društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, utvrđena je administrativno tehnička obrada pismena. Donošenje odluka je obavljeno transparentno, potkrijepljeno je točnom i potpunom dokumentacijom, zabilježeno je i dokumentirano u urudžbenom zapisniku. Zaposlenici kod zaključivanja ugovora o radu potpisuju izjavu o nepostojanju sukoba interesa. Mogući načini pojave i postupci u slučaju pojave sukoba interesa utvrđeni su Etičkim kodeksom.

Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac je u svrhu ostvarenja uloge i zadaća te skrbi za zajedničko dobro zaposlenika, vlasnika i korisnika usluga donijelo Etički kodeks temeljnih vrijednosti, moralnih načela i pravila odgovornog ponašanja i poslovanja.

Prema spomenutom kodeksu, zaposlenici ne mogu prihvatiti darove, nagrade ili usluge od korisnika usluga, dobavljača ili drugih osoba s kojima su u poslovnom odnosu, osim kada se radi o darovima simboličnih vrijednosti do 200,00 kn. Ako zaposlenik primi vrijedniji dar, koji se ne može pripisati uobičajenim odnosima ljubaznosti, zaposlenik je dužan o tome odmah izvijestiti svojeg pretpostavljenog. Zaposlenicima i predstavnicima javne uprave te političkim i sindikalnim tijelima zabranjeno je obećavati ili darovati novčane iznose i poklone ili druge povlastice u svrhu promicanja interesa. Etičkim kodeksom je utvrđeno da zaposlenici ne smiju koristiti dobra, sredstva i imovinu društva za osobnu korist ili u neodgovarajuće svrhe. Zaposlenici imaju pristup imovini društva i izvan radnog vremena prema Pravilniku o redovnom dežurstvu i pripravnosti, kojim je utvrđen način organizacije i provedba redovnih poslova dežurstva i poslova pripravnosti te Odluke o zaduženju ključeva ulaznih vrata i ključeva alarma u poslovnim prostorima. Društvo za obavljanje svoje djelatnosti na temelju ugovora koristi poslovne prostore vlasnika. Postupci donošenja odluka su u skladu s Izjavom o osnivanju, transparentni su, potkrijepljeni točnom i potpunom dokumentacijom, zabilježeni i dokumentirani u okviru programskog sustava, koji se koristi u poslovanju. Kod zaključivanja ugovora o radu zaposlenici potpisuju izjavu o nepostojanju sukoba interesa. Mogući načini pojave i postupci u slučaju pojave sukoba interesa utvrđeni su Etičkim kodeksom.

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nema dokument u kome su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama. Davanje i primanje poklona te ugošćavanje, odnosno korištenje sredstava društva isključivo za poslovne svrhe općim aktom nije uređeno. Zaposlenici nemaju pristup imovini društva izvan radnog vremena. Postupci donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti općim aktom nisu uređeni. Donošenje odluka nije potkrijepljeno točnom i potpunom dokumentacijom, nije obavljeno transparentno, nije zabilježeno niti dokumentirano.

Odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара

Društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica je donijelo Etički kodeks, koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Zaposlenici su s odredbama Etičkog kodeksa upoznati pri zaključivanju ugovora o radu. Navedenim aktom su utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i u slučaju sumnje na prijevара, odnosno zaposlenik je dužan odmah obavijestiti svojega pretpostavljenog ako bi došlo do sukoba interesa (posebice u odnosima prema korisnicima usluga, dobavljačima i konkurentima) te ako dozna za pogreške, propuste ili krivotvorenje dokumentacije.

Društvo Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci nema dokument, koji bi služio kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Također, nema opće akte, kojima bi bili uređeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevара. Izobrazbe vezane uz stjecanja potrebnih znanja za sprječavanje prijevара (što se smatra prijevарom, na koji način prijevара šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti) nisu održavane.

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica je kodeks ponašanja zaposlenika utvrdilo Etičkim kodeksom, kojim su utvrđene etičke vrijednosti i etička načela te ponašanje zaposlenika u skladu s njima pri izvršavanju svojih radnih obveza na radnom mjestu kao i u djelatnostima izvan radnog mjesta.

Zaposlenici su s odredbama Etičkog kodeksa upoznati pri zaključivanju ugovora o radu. Navedenim aktom su utvrđene situacije sukoba interesa za zaposlenike, kao i članove njihove uže obitelji te postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa. Zaposlenik je dužan odmah obavijestiti svojeg pretpostavljenog, ako dozna za pogreške, propuste ili krivotvorenje dokumentacije.

Društvo Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica je od društva Komunalac d.o.o., Koprivnica preuzelo Etički kodeks, koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Zaposlenici su s odredbama Etičkog kodeksa upoznati pri zaključivanju ugovora o radu. Navedenim aktom su utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa i u slučaju sumnje na prijevaru, odnosno zaposlenik je dužan odmah obavijestiti svojega pretpostavljenog, ako bi došlo do sukoba interesa (posebice u odnosima prema korisnicima usluga, dobavljačima i konkurentima) te ako dozna za pogreške, propuste ili krivotvorenje dokumentacije. Mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava (Narodne novine 158/13), uređene su obveze rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru na neovlaštenu potrošnju plina.

Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac je donijelo Etički kodeks, koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Kod zaključivanja ugovora o radu zaposlenici daju pisane izjave da su upoznati s odredbama Etičkog kodeksa. Navedenim aktom je utvrđen postupak za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa. U slučaju sumnje na sukob interesa, a posebice u odnosima prema korisnicima usluga, dobavljačima i konkurentima, zaposlenik je dužan odmah obavijestiti svojeg pretpostavljenog. Zaposlenik je dužan odmah obavijestiti svojeg pretpostavljenog, ako dozna za pogreške, propuste ili krivotvorenje dokumentacije. Mrežnim pravilima plinskog distribucijskog sustava uređene su obveze rukovoditelja i zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru na neovlaštenu potrošnju plina.

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nema dokument, koji bi služio kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu. Također, nisu utvrđeni postupci za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru.

Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevara

U društvu Komunalac d.o.o., Koprivnica je funkcioniranje unutarnjih kontrola uređeno Pravilnikom o internoj kontroli, kojim su utvrđeni unutarnji nadzor, organizacija i djelokrug rada, prava i obveze, odgovornosti i ovlaštenja interne kontrole, njene obveze prema Upravi kao i odnos interne kontrole i drugih poslovnih funkcija. Prema navedenom Pravilniku, funkciju kontrole na razini društva obavlja Interna kontrola, koja se organizacijski nalazi u uredu Predsjednika Uprave i izravno je podređena Upravi. Kontrolne funkcije, pored zaposlenika Interne kontrole imaju i zaposlenici na drugim razinama u organizaciji, te su dio cjelovitog sustava internih kontrola. Od svibnja 2014. radno mjesto internog kontrolora nije popunjeno. Društvo posjeduje certifikat sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001 za čije je uvođenje sastavljena knjiga procesa te dokumentirani postupci i procedure, koje društvo nadzire i neprekidno poboljšava. Osim utvrđenih procedura poslovnih procesa u okviru sustava upravljanja kvalitetom, društvo je u cilju nadzora i kontrole donijelo i druge akte, upute i prijedloge za postupanje u pojedinim poslovnim procesima.

Unutarnje kontrole su donesenim aktima uspostavljene na način da spriječe prijevare, odnosno uređene su podjela dužnosti, odobravanje, odgovarajuće dokumentiranje, fizičke kontrole, nadgledanje i neovisne provjere. Funkcioniranje unutarnjih kontrola se ocjenjuje u skladu s Pravilnikom o internoj kontroli, odnosno prema godišnjem planu interne kontrole i procjeni rizika u poslovanju, koju utvrdi Uprava. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa uređeno je Izjavom o osnivanju. Skupština je nadležna odlučivati o otuđivanju i opterećivanju nekretnina, ulaganju u druga trgovačka društva, povećanju i smanjenju kapitala, podjeli i povlačenju poslovnih udjela. Uprava priprema ugovore, koji se mogu zaključivati samo uz suglasnost Skupštine, samostalno raspolaže sredstvima društva, a u slučaju novčanih isplata kao donacija, sponzorstva ili pozajmica kada je pojedinačni iznos iznad 100.000,00 kn treba zatražiti suglasnost Nadzornog odbora. Društvo je razvrstano u srednje poduzetnike. Ocjenu financijskih izvještaja jednom godišnje daje neovisna revizija, a mogućnost ustroja unutarnje revizije nije korištena. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju za 2011. i reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Koprivničko-križevačke županije za 2012. Društvo je ocijenilo specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik poslovanja, a u okviru kojih je i rizik pojavljivanja prijevara. Navedena područja poslovanja su nadzirana i kontrolirana. Pisani akcijski planovi, kojima bi se utvrdile odgovarajuće protumjere i u kojima bi bili navedeni načini upravljanja spomenutim rizicima nisu doneseni. Izravnim dokaznim ispitivanjima slabost sustava unutarnjih kontrola je uočena u području planiranja javne nabave.

Društvo Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci je razvrstano u srednje poduzetnike. Ocjenu financijskih izvještaja jednom godišnje daje neovisna revizija, a mogućnost ustroja unutarnje revizije nije korištena. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju za 2010. i reviziju ekonomske opravdanosti razlika u cijeni javne vodoopskrbe na području Koprivničko-križevačke županije za 2012. Društvo je funkcioniranje unutarnjih kontrola uredilo kroz sustav upravljanja kvalitetom ISO 9001, kojim su uređene procedure poslovnih procesa. Navedeni sustav se redovito nadzire, kontrolira i poboljšava. Procesi i aktivnosti unutar sustava upravljanja kvalitetom dokumentirani su Integriranim poslovnikom kvalitete i zdravstvene ispravnosti, radnim procedurama i drugim dokumentima sustava. Navedenim sustavom upravljanja kvalitetom nisu u potpunosti opisane pojedine potrebne dužnosti, obaveze i postupci svakog sudionika u procesu, sadržaj dokumentacije te rokovi prihvaćanja, izrade, odobravanja odnosno otpreme dokumentacije, roba, materijala i usluga. Jasne i konkretne procedure za planiranje nabave, odnosno pisani naputci, kojima su opisane procedure te obveze organizacijskih jedinica pri planiranju nabave, nisu donesene. Društvo nije donijelo opći akt, kojim bi uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola (unutarnji nadzor, organizacija i djelokrug rada, prava i obveze, odgovornosti i ovlaštenja unutarnje kontrole i njene obveze prema Upravi kao i odnos funkcije unutarnje kontrole i ostalih poslovnih funkcija društva), odnosno njihovo uspostavljanje na način da spriječe moguću prijevare (podjela dužnosti, rotacija zaposlenika i poslova, odobravanje, odgovarajuće dokumentiranje, fizičke kontrole, nadgledanje i neovisne provjere). Specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara nije ocjenjivalo, pa nije ni razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljalo rizicima. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa kako bi se spriječilo pojavljivanje prijevara nije uspostavilo. Izravnim dokaznim ispitivanjima uočene su slabosti sustava unutarnjih kontrola u područjima zapošljavanja, planiranja javne nabave i skladišnog poslovanja.

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica je funkcioniranje unutarnjih kontrola uredilo putem sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001 i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Sustavom upravljanja kvalitetom su uređene procedure poslovnih procesa, koji se odvijaju u društvu. Pojedine procedure navedenog sustava, kojima su utvrđeni koraci i odgovornosti u realizaciji procesa, sadrže i kontrolne aktivnosti, koje su uvedene i provode se radi ostvarenja ciljeva, odnosno upravljanja rizicima (obuhvaća postupke odobrenja, prijenosa ovlasti i odgovornosti, odgovarajuće dokumentiranje, nadgledanje i drugo). Navedeni sustav se redovito nadzire, kontrolira i poboljšava. Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sadrži opise radnih mjesta, koji u okviru odgovornosti sadrže i određene kontrolne aktivnosti (usklađenost radne prakse s procedurama rada, poštivanje zakonske regulative, prepoznavanje i otklanjanje nepravilnosti u radu, pokretanje mjera za sprječavanje ponavljanja nepravilnosti i pojavljivanja nesukladnosti). Prema odredbama Društvenog ugovora Uprava vodi poslove samostalno i bez ograničenja. Uprava donosi odluke, daje upute i izdaje naloge i nema posebnih ograničenja za odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa, osim za određene odluke (otuđivanje i opterećivanje nekretnina u vlasništvu društva, zaključivanje određenih pravnih poslova, koji ne čine pretežitu i redovitu djelatnost društva, investicije iznad 100.000,00 kn, stjecanje i otuđenje dionica i udjela u drugim trgovačkim društvima, isplata predujma dobiti) za koju treba zatražiti suglasnost Nadzornog odbora. Društvo je razvrstano u srednje poduzetnike. Ocjenu financijskih izvještaja jednom godišnje daje neovisna revizija, a mogućnost ustroja unutarnje revizije nije korištena. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju za 2011. Opći akt, kojim bi se uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola, odnosno njihovo uspostavljanje radi sprječavanja prijevара (podjela dužnosti, rotacija zaposlenika i poslova, odobravanje, odgovarajuće dokumentiranje, fizičke kontrole, nadgledanje i neovisne provjere) nije donesen. Specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара društvo nije ocijenilo te nije ni razvilo odgovarajuće protumjere i akcijske planove, kako bi upravljalo rizicima. Izravnim dokaznim ispitivanjima uočene su slabosti u području godišnjih nabava materijala i roba i u području naplate potraživanja.

Društvo Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica je u svrhu uspostave funkcioniranja unutarnjih kontrola od društva Komunalac d.o.o., Koprivnica preuzelo Pravilnik o internoj kontroli, kojim su uređeni unutarnji nadzor, organizacija i djelokrug rada, prava i obveze, odgovornosti i ovlaštenja Interne kontrole i ostalih poslovnih funkcija. Osim zaposlenika Interne kontrole, kontrolu cjelokupnog poslovanja obavlja Direktor, odnosno zaposlenici na operativnim razinama, kojima su sistematizacijom radnog mjesta utvrđene obveze i odgovornosti, koje se odnose na poslove kontrole pojedinih procesa. Nadzor nad poslovnim procesima obavljaju i zaposlenici društva Komunalac d.o.o., Koprivnica zaduženi za pojedine postupke kontrole, kojima su povjereni poslovi stručnih službi. Pojedinačne interne kontrole zajedno čine sustav internih kontrola. Društvo posjeduje certifikat sustava upravljanja kvalitetom ISO 9001, koji obuhvaća upravljanje kvalitetom u okviru osnovne djelatnosti (procesni model distribucije plina) za čije je uvođenje sastavljena potrebna dokumentacija i koji se redovito nadzire i kontrolira. Funkcioniranje unutarnjih kontrola se ocjenjuje u skladu s Pravilnikom o internoj kontroli prema godišnjem planu interne kontrole, odnosno na temelju procjene rizika u poslovanju, koji je utvrdila Uprava. Pisana izvješća o obavljenim kontrolama se ne sastavljaju. Unutarnje kontrole su uspostavljene na način da spriječe prijevaru (preuzeti pravilnici i upute, ISO sustav). Prema Izjavi o osnivanju, Uprava samostalno raspolaže sredstvima do 100.000,00 kn, a iznad spomenutog iznosa raspolaže uz suglasnost Skupštine. Društvo je razvrstano u male poduzetnike. Ocjenu financijskih izvještaja jednom godišnje daje neovisna revizija, a mogućnost ustroja unutarnje revizije nije korištena. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju za 2009. Planom interne kontrole su utvrđena i ocijenjena specifična područja poslovanja društva u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevара, međutim nisu razvijene odgovarajuće protumjere i akcijski planovi za upravljanje tim rizicima.

Izravnim dokaznim ispitivanjima uočene su slabosti sustava unutarnjih kontrola u području planiranja javne nabave.

Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac je funkcioniranje unutarnjih kontrola uredilo Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, koji sadrži opis svakog radnog mjesta, odgovornosti radnog mjesta te određene kontrolne aktivnosti. Uprava društva zajedno sa Skupštinom i Nadzornim odborom društva Komunalije d.o.o., Đurđevac obavlja redovnu kontrolu nad svim poslovnim procesima, koji se odvijaju unutar društva. Kontrole određenih procesa obavljaju zaposlenici na operativnim razinama u skladu s navedenim Pravilnikom te zaposlenici društva Komunalne usluge Đurđevac d.o.o., Đurđevac kojemu su na temelju ugovora o poslovnoj suradnji povjereni pojedini operativni poslovi. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa uređeno je Izjavom o osnivanju na način da je Skupština uz suglasnost Nadzornog odbora društva Komunalije d.o.o., Đurđevac nadležna odlučivati o podjeli ili povlačenju poslovnih udjela, investicijskim ulaganjima, otuđenju i opterećenju imovine društva, povećanju ili smanjenju temeljnog kapitala te davati suglasnosti na poslovne odluke čija je vrijednost iznad 500.000,00 kn. Skupština samostalno bez ograničenja daje suglasnosti Direktor za financijska i lizing zaduženja, otpis potraživanja i poslovne odluke čija je vrijednost iznad 70.000,00 kn. Direktor može donositi poslovne odluke do vrijednosti 70.000,00 kn. Društvo je razvrstano u male poduzetnike. Ocjenu financijskih izvještaja jednom godišnje daje neovisna revizija, a mogućnost ustroja unutarnje revizije nije korištena. Državni ured za reviziju je obavio financijsku reviziju poslovanja za 2009. Kod izravnih dokaznih ispitivanja uočene su slabosti sustava unutarnjih kontrola u području planiranja javne nabave.

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve je razvrstano u male poduzetnike. Društvo nema uvjete za ustroj unutarnje revizije, a vanjska revizija financijskih izvještaja u posljednjih pet godina nije obavljena. Odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa kako bi se spriječilo pojavljivanje prijevара nije uspostavljeno. Izravnim dokaznim ispitivanjima uočene su slabosti sustava unutarnjih kontrola u područjima zapošljavanja, vođenja poslovnih knjiga, nabave i zakupa poslovnog prostora.

Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара

Društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima te postupcima i tehnikama otkrivanja prijevара obuhvaća sve razine odgovornosti. Ako postoji tendencija, informacija, upit ili obavijest od zaposlenika ili poslovnog partnera na neku sumnjivu transakciju ili neki događaj, provjerava dokumentaciju postupka provođenja nastalog događaja ili odrađenog posla i utvrđuje eventualne nepravilnosti. Sustavom upravljanja kvalitetom, tehnikama i postupcima otkrivanja prijevара obuhvaćena je operativna razina odgovornosti, a rad Uprave kontrolira Nadzorni odbor. Društvo je donijelo pravilnike, procedure, radne upute i obrasce pomoću kojih nadzire postupanja u okviru područja, koja bi mogla biti podložna prijevarama (blagajničko poslovanje, naplata potraživanja, obračun plaće, materijalno i skladišno poslovanje te javna nabava). Na mrežnoj stanici društva objavljena je adresa elektronske pošte putem koje zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na sumnjive aktivnosti. Donesen je Pravilnik o radu Povjerenstva za reklamacije potrošača, prema kojem su potrošači ovlašteni na podnošenje pisanih prigovora, koji se odnose na pružanje javnih usluga iz registriranih djelatnosti društva. Pisani prigovori podnose se u poslovnim prostorijama društva, putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte. Društvo je ustrojilo evidenciju o zaprimljenim pritužbama, koje se odnose na pružanje usluga.

Prema objašnjenju odgovorne osobe, u 2014. nije bilo pritužbi, koje bi ukazivale na prijevorne aktivnosti. Opći akt, kojim bi se uredili zahtjevi za izvješćivanjem o sumnji na prijevare, zajamčila anonimnost i zaštitile osobe koje bi izvijestile o sumnji na prijevare, društvo nije donijelo.

Društvo Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci postupcima i tehnikama otkrivanja prijevora (za poslovne procese utvrđene sustavom za upravljanje kvalitetom) obuhvaća operativnu razinu odgovornosti unutar društva na način da neposredni rukovoditelji kontroliraju rad zaposlenika putem obrazaca sustava upravljanja kvalitetom. Odgovornost Uprave u skladu s Društvenim ugovorom kontrolira Nadzorni odbor. Društvo je donijelo procedure, radne upute i obrasce pomoću kojih nadzire postupanja u okviru područja koja bi mogla biti podložna prijevori (blagajničko poslovanje, naplata potraživanja, zapošljavanje te skladišno poslovanje i nabava). Jednom godišnje se provode anonimne ankete zadovoljstva korisnika, koji mogu izraziti bilo kakvu primjedbu ili prijedlog, odnosno prijaviti sumnjivu aktivnost. Sustavom za upravljanje kvalitetom propisan je postupak, prema kojem korisnici usluga i druge osobe mogu dati prigovor i na taj način ukazati na prijevorne aktivnosti. Društvo ima ustrojenu knjigu reklamacija i pritužbi. Sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima društvo ne istražuje te općim aktom nije uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevare i nije zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevare.

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica određenim radnim procedurama sustava za upravljanje kvalitetom obuhvaća postupke i tehnike kontrole operativne razine odgovornosti u odvijanju određenih procesa. Odgovornost Uprave u skladu s Društvenim ugovorom kontrolira Nadzorni odbor. Društvo je donijelo procedure i pisane upute za rad pomoću kojih nadzire postupanja u okviru područja koja bi mogla biti podložna prijevori (obračun plaće, odobravanje plaćanja predumom, materijalno-skladišno poslovanje, nabava robe za ugovorena gradilišta). Obavlja povremenu kontrolu gradilišta u smislu utrošenih resursa (materijali, sati rada) te uspoređuje utrošene resurse s planiranima. Zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i drugi zainteresirani mogu se osobno ili pisanim putem obratiti Upravi ili neposredno nadređenom rukovoditelju i ukazati na sumnjivu aktivnost. Društvo nije primilo pritužbe, koje bi ukazivale na prijevorne aktivnosti. Ne istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima. Općim aktom nije uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevare te nije zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje o tome izvijeste.

Društvo Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica je postupcima i tehnikama otkrivanja prijevora obuhvatilo sve razine odgovornosti. U okviru svoje osnovne djelatnosti (distribucija plina) nadzire podatke koji se odnose na područja, koja bi mogla biti podložna prijevori putem sustava upravljanja kvalitetom, odnosno primjenom procedura, radnih uputa i obrazaca. Poslovi, koji su povjereni društvu Komunalac d.o.o., Koprivnica, uređeni su aktima te sustavom upravljanja kvalitetom spomenutog društva. Na mrežnoj stranici društva objavljena je adresa elektronske pošte putem koje zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na sumnjive aktivnosti. Ustrojena je evidencija o zaprimljenim pritužbama, koje se odnose na pružanje usluga društva. Društvo istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima, koji se odnose na istraživanje, utvrđivanje i sprječavanje neovlaštene potrošnje plina, a druge transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima ne istražuje. Općim aktom nije uredilo zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevare te nije zajamčilo anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevare.

Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac nadzire podatke u okviru područja koja bi mogla biti podložna prijevarama (naplata potraživanja, blagajničko poslovanje, postupci nabave i skladišno poslovanje). Na mrežnoj stranici društva je objavljena adresa elektronske pošte putem koje zaposlenici, korisnici usluga, dobavljači i druge interesne skupine mogu ukazati na sumnjive aktivnosti. Društvo je ustrojilo evidenciju o zaprimljenim pritužbama, koje se odnose na pružanje usluga. U skladu s djelatnošću koju obavlja, istražuje odnosno utvrđuje i sprječava neovlaštenu potrošnju plina na svom distributivnom području, dok druge sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima ne istražuje. Uprava nadzire i kontrolira poslovne procese, koji se odnose na osnovnu djelatnost (distribucija i opskrba plinom). Postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvaćene pojedine razine odgovornosti unutar društva.

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve ne istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima. Postupci i tehnike otkrivanja prijevara nisu utvrđeni i nema nadzora u područjima, koja bi mogla biti podložna prijevarama. Anonimni i povjerljivi kanali prijave za zaposlenike, korisnike usluga, dobavljače i druge interesne skupine, putem kojih oni mogu ukazati na sumnjive aktivnosti, nisu uspostavljeni. Društvo ne vodi evidenciju o primljenim pritužbama, koje mogu ukazivati na prijevarne aktivnosti.

V. NALAZ

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: politike i postupci za sprječavanje prijevара, odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара te analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevара.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na politike i postupke za sprječavanje prijevара, odgovornost rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара, sustav unutarnjih kontrolа s obzirom na pojavnost prijevара te analitičke i druge postupke za otkrivanje prijevара.

1. Politike i postupci za sprječavanje prijevара

1.1. Etički kodeks je skup pravila i standardа ponašanja koje moraju poštivati zaposlenici. Značajan je za poslovanje, jer se društvo, koje posluje etično, prepoznaje kao poželjni partner potrošačima i poslovnim subjektima te shvaća kao društveno odgovorno. Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac su donijela etičke kodekse kojima su utvrđene temeljne vrijednosti, moralna načela i pravila odgovornog ponašanja i poslovanja. Etičkim kodeksima su uređena postupanja kod primanja i davanja poklona te korištenja sredstava društva za poslovne svrhe. Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica i Koming d.o.o., Koprivnica su donijela akte, kojima su uredila postupke donošenja odluka kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnost. U društvima Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac odluke donose utvrđena tijela na načine utvrđene izjavama o osnivanju i propisima. Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nisu donijela dokumente u kojima bi bile navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama, nisu uredila davanje i primanje poklona, ugošćavanje, korištenje sredstava društava isključivo za poslovne svrhe te postupke donošenja odluka. Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve donošenje odluka nije potkrijepilo točnom i potpunom dokumentacijom. Donošenje odluka nije obavljeno transparentno, nije zabilježeno i dokumentirano.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve donijeti dokumente u kojima bi bile navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama društva, općim aktom urediti mogućnosti i načine davanja i primanja poklona, ugošćavanja, korištenje sredstava organizacije isključivo za poslovne svrhe te urediti postupke donošenja odluka unutar društva, kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti.

Predlaže se Selskom komunalnom društvu Molve d.o.o., Molve provoditi postupke donošenja odluka transparentno i u skladu s unaprijed utvrđenim procedurama, odluke potkrijepiti točnom i potpunom dokumentacijom, postupke donošenja odluka zabilježiti i dokumentirati.

1.2. *Društva su prihvatila nalaz Državnog ureda za reviziju.*

Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci u očitovanju navodi da nije donijelo Etički kodeks jer nema zakonskih odredbi po kojima su trgovačka društva obavezna imati navedeni dokument. Također, navodi kako je ugošćavanje u društvu zanemarivo, a primitak darova u smislu vrijednosti simboličan.

2. Odgovornosti rukovoditelja i zaposlenika za sprječavanje prijevара

- 2.1. Prijevare u javnom sektoru mogu imati za posljedicu financijske gubitke i uništavanje ugleda, mogu nepovoljno utjecati na moral zaposlenika i narušiti povjerenje javnosti u isporuku javnih usluga. Zbog toga se rukovoditelji trebaju pobrinuti za djelotvorno i učinkovito upravljanje javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti. Također, trebaju održavati redovitu izobrazbu zaposlenika o tome što se smatra prijevarom i na koji način ona šteti društvu te ostvariti poslovnu kulturu (pripadnost i odgovornost svih zaposlenika), koja će omogućiti izvještavanje o sumnjivim radnjama bez straha od gubitka radnog mjesta ili drugih sankcija.

Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac su donijela opće akte koji služe kao smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu, utvrdila su postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Zaposlenici su upoznati sa spomenutim aktima. Društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nemaju dokument, koji služi kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu, općim aktom nisu utvrdila postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Također, nisu upoznala zaposlenike što se smatra prijevarom, na koji način prijevara šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve donijeti opće akte, koji bi služili kao smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, utvrditi postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevaru. Također, predlaže društvu Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci izraditi programe izobrazbe za zaposlenike, odrediti načine i oblike izobrazbe kako bi se podizala razina svijesti o štetnosti prijevare i potrebi njezina suzbijanja.

2.2. Društva su prihvatila nalaz Državnog ureda za reviziju.

3. Sustav unutarnjih kontrola s obzirom na pojavnost prijevара

- 3.1. Sustav unutarnjih kontrola osigurava ekonomično i učinkovito ostvarivanje ciljeva poslovanja, poštivanje zakonske regulative, kvalitetu računovodstvenih podataka, pravodobno pružanje financijskih i rukovodnih informacija, povećava odgovornost osoba uključenih u raspolaganje imovinom te osigurava učinkovito sprječavanje i otkrivanje pogrešaka i prijevара.

- Funkcioniranje i uspostavljanje unutarnjih kontrola

Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica su funkcioniranje unutarnjih kontrola uredila Pravilnikom o internoj kontroli i sustavom upravljanja kvalitetom te uspostavila unutarnje kontrole na način da spriječe prijevare. Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac unutarnju kontrolu provodi na temelju općih akata te ustroja i organizacije poslovanja.

Društvo Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci je funkcioniranje unutarnjih kontrola uredilo kroz sustav upravljanja kvalitetom, a društvo Koming d.o.o., Koprivnica kroz sustav upravljanja kvalitetom i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Navedena društva nisu donijela opće akte, kojima bi se jasnije i potpunije uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola (unutarnji nadzor, organizacija i djelokrug rada, prava i obveze, odgovornosti i ovlaštenja unutarnje kontrole i njene obveze prema upravi društva kao i odnos funkcije unutarnje kontrole i ostalih poslovnih funkcija društva), odnosno uspostavljanje unutarnjih kontrola na način da spriječe moguću prijevare (podjela dužnosti, rotacija zaposlenika i poslova, odobravanje, odgovarajuće dokumentiranje, fizičke kontrole, nadgledanje i neovisne provjere). Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nije uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola, odnosno njihovo uspostavljanje na način da spriječe moguću prijevare.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Koming d.o.o., Koprivnica donijeti opće akte, kojima bi se jasno i potpuno uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola kako bi se postigli uvjeti za otklanjanje i spriječavanje pojava prijevara (podjela dužnosti, rotacija zaposlenika i poslova, odobravanje, odgovarajuće dokumentiranje, fizičke kontrole, nadgledanje i neovisne provjere), odnosno uspostavilo unutarnje kontrole na način da spriječe prijevare. Selskom komunalnom društvu Molve d.o.o., Molve predlaže se urediti funkcioniranje unutarnjih kontrola u suradnji s osnivačem.

- Upravljanje rizicima

Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica su ocijenila specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik poslovanja i ujedno pojavljivanja prijevara, nadziru rizična područja i kontroliraju rizike, ali nisu sastavila akcijske planove ili druge dokumente, kojima bi se utvrdile odgovarajuće protumjere i u kojima bi bili navedeni načini upravljanja utvrđenim rizicima, u pisanom obliku. Društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Koming d.o.o., Koprivnica, nisu ocjenjivala specifična područja svog poslovanja u kojima su prisutni veći rizici pojavljivanja prijevara niti su razvila odgovarajuće protumjere i akcijske planove kako bi upravljala rizicima.

Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac su uspostavila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa, dok društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nisu donijela pisane procedure o odobravanju financijskih transakcija iznad određenih iznosa, kako bi se spriječilo pojavljivanje prijevara.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Koming d.o.o., Koprivnica ocijeniti specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te razviti odgovarajuće protumjere i donijeti akcijske planove za upravljanje utvrđenim rizicima.

Predlaže se društvima Komunalac d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica donijeti pisane akcijske planove ili druge dokumente, kojima bi se utvrdile odgovarajuće protumjere i načini upravljanja utvrđenim rizicima.

Predlaže se društvima Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve, d.o.o., Molve uspostaviti procedure za odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa kako bi se spriječilo pojavljivanje mogućih prijevara.

- Slabosti uspostavljenog sustava unutarnjih kontrola

Izravnim dokaznim ispitivanjima su kod društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci utvrđene slabosti uspostavljenog sustava unutarnjih kontrola u područjima zapošljavanja, skladišnog poslovanja i planiranja javne nabave, kod društva Koming d.o.o., Koprivnica u područjima godišnje nabave materijala i roba i naplate potraživanja, kod društava Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac u područjima planiranja javne nabave te kod Selskog komunalnog društva Molve d.o.o., Molve u područjima zapošljavanja, vođenja poslovnih knjiga, nabave i zakupa poslovnog prostora.

Društvo Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci je tijekom 2014. zaključilo deset ugovora o radu (sedam ugovora o radu na određeno vrijeme i tri ugovora o radu na neodređeno vrijeme). Pravila i načini za zapošljavanje novih zaposlenika utvrđena su procedurom sustava upravljanja kvalitetom, prema kojoj društvo potrebu za zapošljavanjem utvrđuje na stručnom kolegiju kao savjetodavnom tijelu (potreba zapošljavanja te profil, stručna sprema, radno iskustvo potencijalnog zaposlenika), vodi vlastitu bazu zamolbi za zapošljavanje i u slučaju potrebe za zaposlenicima koristi podatke iz te baze. Ako u vlastitoj bazi zamolbi nema osobe, koja ispunjava tražene uvjete, potrebu za zapošljavanjem oglašava na oglasnoj ploči. Dokument, koji bi sadržavao podatke o osobama prisutnim na stručnom kolegiju, objašnjenje potrebe zapošljavanja, način odabira, razloge odabira pojedinih osoba te odluku Uprave nakon razmatranja pristiglih životopisa i utvrđivanja koji kandidati zadovoljavaju tražene uvjete, društvo ne sastavlja. Nakon održane obuke, probnog rada te mišljenja rukovoditelja radne jedinice u pisanom obliku, Uprava donosi usmenu odluku o prijemu zaposlenika u radni odnos na neodređeno vrijeme.

Proces nabave i skladištenja roba je utvrđen procedurom sustava upravljanja kvalitetom. Materijali se nabavljaju putem narudžbenica od odabranih dobavljača u potrebnim količinama na način da u skladištu uvijek postoje minimalne zalihe svih potrebnih materijala. O materijalu i stanju potrebnih zaliha brinu skladištari. Naručeni materijal doprema se u skladište uz otpremnicu, skladištar provjerava kvalitetu i količinu i sastavlja primku u dva primjerka. Jedan primjerak se prilaže uz račun i predaje u računovodstvo, a drugi ostaje u arhivi skladišta. Materijal iz skladišta se izdaje na temelju zahtjevnice uz dva primjerka izdatnice. Jedan primjerak izdatnice se dostavlja sa zahtjevnicom naručitelju, a drugi, koji ovjerava naručitelj, ostaje u arhivi skladišta. Za neutrošeni izdani materijal naručitelj sastavlja povratnicu i materijal vraća u skladište. Zahtjevnica sadrži datum zahtjeva, mjesto troška, naziv materijala, jedinicu mjere, traženu količinu, potpis podnositelja zahtjeva, a ne sadrži broj, koji bi sadržavao redni broj zadužnice i godinu za koju se obavlja nabava, potpis osobe koja odobrava nabavu te nije vidljiva namjena nabavljenoga. Narudžbenicu sastavlja i potpisuje skladištar, a ne odgovorna osoba (rukovoditelj radne jedinice). Primke također potpisuje skladištar (skladištar, knjižio) dok primitak materijala (robe) nije ovjeren.

Jasne i konkretne pisane procedure, kojima bi se utvrdile ovlaštene osobe za sastavljanje zahtjevnica, preuzimanje materijala iz skladišta, sastavljanje i odobravanje narudžbenica, utvrđivanje potrebnih količina odnosno minimalnih zaliha materijala, način na koji skladištari trebaju brinuti o materijalu i stanju potrebnih zaliha te potrebna dokumentacija za sastavljanje zahtjevnica, nisu donesene.

Za sastavljanje Plana nabave zaduženi su voditelj pravnih i općih poslova i voditelj plana i investicija. Plan nabave se izrađuje na temelju usvojenog Programa rada i plana razvoja društva te podataka iz računovodstva o realizaciji nabava u prethodnoj kalendarskoj godini. Donosi ga Direktor. Rukovoditelji radnih jedinica odgovorni su za ispitivanje opravdanosti nabave prema vrsti i količini roba, radova i usluga u skladu sa stvarnim potrebama. Procedure za planiranje nabave, odnosno pisani naputci, kojima bi bile opisane procedure te obveze organizacijskih jedinica pri planiranju nabave, nisu potpune.

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica je funkcioniranje unutarnjih kontrola uredilo sustavom upravljanja kvalitetom i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Radnim procedurama sustava upravljanja kvalitetom opisano je obavljanje određenih aktivnosti, koje su vezane uz realizaciju procesa, kojima je omogućen nadzor i kontrola. Aktivnosti godišnjih nabava materijala i robe te naplate potraživanja nisu obuhvaćene radnim procedurama, a društvo nije donijelo pisane upute, kojima bi se utvrdio tijek odvijanja aktivnosti, način postupanja, nadzor i kontrola.

Društvo nije obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. Izravnim dokaznim ispitivanjem je utvrđeno da je Uprava u siječnju 2014. donijela odluku o osnivanju Povjerenstva za godišnju isporuku materijala za 2014., kojom je imenovano pet osoba (predsjednik i četiri člana). Obveze Povjerenstva, način provođenja postupka nabave te kriteriji za izbor najpovoljnijeg ponuditelja nisu utvrđeni. Povjerenstvo je kod nabave prikupljalo ponude (najčešće od tri dobavljača za određenu grupu materijala, kod pojedinih grupa od dva ili četiri). Nakon pregleda ponuda (za pojedine grupe materijala napravljen je tablični pregled ponuđenih cijena) Povjerenstvo je sastavilo zapisnik, koji sadrži popis zatraženih i pristiglih ponuda po grupama materijala te izbor najprihvatljivije ponude. Spomenuti zapisnik ne sadrži podatke o kriteriju za odabir najprihvatljivije ponude, odnosno na temelju čega je odabran određeni ponuditelj. Za većinu grupa materijala prihvaćene su ponude prema kriterijima najnižih ponuđenih cijena. S izabranim ponuditeljima zaključeni su godišnji ugovori za nabavu pojedinih grupa materijala, robe i usluga po cijenama iz ponuda, koje su sastavni dio zaključenih ugovora. Za isporučenu robu primjenjivane su ugovorene cijene.

Društvo prati i poduzima mjere naplate potraživanja na način da računovodstvo svaki mjesec putem telefona ili pisanim putem podsjeća kupce za istek roka plaćanja. Ako se kupac ne odazove i ne plati, ponavlja se upućivanje podsjetnika. Ako postupci naplate nisu uspješni popis potraživanja od kupaca računovodstvo dostavlja pravnoj službi na daljnje postupanje (upućivanje opomene pred tužbu ili utuženje).

Kod društva Komunalac d.o.o., Koprivnica postupke pripreme i provođenja postupaka javne nabave u najznačajnijem dijelu obavlja zaposlenik nadležan i ovlašten za poslove javne nabave i povjerenstvo za provođenje pojedinog postupka javne nabave. Postupci provođenja javne nabave su uređeni procedurama sustava za upravljanje kvalitetom, odnosno napravljen je dijagram tijeka procesa javne nabave, opis aktivnosti, utvrđena je odgovornost sudionika, popratni dokumenti u procesu te rokovi za obavljanje pojedinih aktivnosti u procesu. Plan nabave za 2014. je, zbog organizacijskih promjena u društvu, donesen u travnju 2014.

Sastavljen je u odjelu Javna nabava na temelju dobivenih informacija i planova pojedinih sektora te ga je odobrila Uprava. Pisane naputke, kojima bi bile opisane procedure te obveze organizacijskih jedinica pri planiranju nabave društvo nije donijelo. Tijekom poslovne godine društvo prati ostvarenje plana, ali pisana obrazloženja odstupanja ostvarenja od plana nisu sastavljena.

Za društvo Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica postupke javne nabave provodi društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica po procedurama sustava za upravljanje kvalitetom navedenog društva. Plan nabave je donesen u siječnju 2014. Pisani naputci, kojima bi bile opisane procedure za planiranje nabave nisu sastavljeni. Tijekom poslovne godine društvo prati ostvarenje plana, dok pisana obrazloženja odstupanja ostvarenja od plana ne sastavlja.

Društvo Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac je Plan nabave za 2014. donijelo u siječnju 2014. Sastavio ga je Direktor u suradnji s organizacijskim jedinicama na temelju usvojenog Programa rada i plana razvoja društva, odnosno na temelju podataka iz programskog sustava (računovodstva) o realizaciji nabava u prethodnoj godini, dogovora Uprave s jedinicama lokalne samouprave na čijem se području obavlja distribucija plina (vezano uz predviđene radove na izgradnji odnosno održavanju plinske mreže s ciljem smanjenja gubitaka u mreži) te iskustvenih potreba. Nakon sastavljanja Plan nabave je odobrila Skupština društva i Nadzorni odbor osnivača. Pisane naputke, kojima bi bile opisane procedure te obveze organizacijskih jedinica pri planiranju nabave društvo nije donijelo. Društvo prati ostvarenje plana, utvrđuje razloge odstupanja od plana, ali ne sastavlja pisana obrazloženja za eventualna odstupanja.

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve je koncem studenoga 2014. imalo osam zaposlenika s kojima su zaključeni ugovori o radu (šest na neodređeno vrijeme i dva na određeno vrijeme od četiri mjeseca). Opći akt, kojim bi bila uređena organizacijska struktura, sistematizacija radnih mjesta, sadržaj rada te popis i vrednovanje radnih mjesta, nije donesen. Također, nisu doneseni dokumenti iz kojih bi bila vidljiva potreba (opravdanost) zapošljavanja, način odabira te razlozi odabira pojedinih osoba. Prema obrazloženju odgovorne osobe, postupci zapošljavanja provedeni su prema usmenim naputcima odgovorne osobe osnivača, bez javno objavljenih natječaja i utvrđenih kriterija na temelju kojih se donosi ocjena o odabiru kandidata, bez sastavljanja zapisnika o prijedlozima i obavljenim razgovorima s kandidatima i bez donesene ocjene o odabiru kandidata. Ostvarenje radnih zadataka društvo nije organiziralo uz razdvajanje funkcija, jer direktorica ujedno obavlja računovodstvene poslove, odnosno daje i odobrava radne naloge te obavlja evidentiranja, plaćanja i kontrolu poslovnih događaja, donosi poslovne odluke i odobrava financijske transakcije, a pola radnog vremena je zaposlena kod osnivača kao komunalni redar. Pojedini računi dobavljača nisu evidentirani u knjizi ulaznih računa. Račune, koji se odnose na nabavu namirnica, ovjerava zaposlenica na radnom mjestu kuharice, dok računi, koji se odnose na održavanje vozila i nabavu materijala za održavanje, nisu ovjereni. Ne provodi se usklađenje podataka o evidentiranim poslovnim događajima u glavnoj knjizi i pomoćnim evidencijama.

Društvo je obveznik primjene Zakona o javnoj nabavi. Donijelo je Plan nabave za 2014., prema kojem je planirana bagatelna nabava roba i usluga u ukupnoj vrijednosti 324.000,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost i utvrđeno da će se nabava provoditi izravnim ugovaranjem. Plan nabave je objavljen na mrežnim stranicama osnivača.

Društvo je do konca 2014. nabavilo robu i usluge u vrijednosti 238.676,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Planom nabave nije predviđena nabava namirnica za kuhinju. Tijekom 2014. društvo nije provodilo postupke javne nabave, nema ustrojen Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma i nije objavilo popis gospodarskih subjekata s kojima je zabranjeno poslovati. Odredbama članka 18., stavka 3. Zakona o javnoj nabavi utvrđeno je da se Zakon o javnoj nabavi ne primjenjuje na nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn, odnosno za nabavu radova do 500.000,00 kn, a pitanja nabave do tih vrijednosti uređuje naručitelj svojim aktom. U svrhu poštivanja osnovnih načela javne nabave te zakonitog, namjenskog i svrhovitog trošenja financijskih sredstava društvo nije donijelo akt o provedbi postupaka nabave bagatelne vrijednosti, odnosno nisu utvrđeni mjerila i kriteriji za pokretanje i pripremu postupaka nabave bagatelne vrijednosti.

Društvo je od osnivača dobilo na korištenje poslovne prostore proizvodne hale približno 1 000 m² i pekare približno 215 m², koji su dani u zakup fizičkim i pravnim osobama nakon provedenih javnih natječaja. Ugovorima o zakupu je utvrđeno da se visina mjesečne zakupnine po jednom ugovoru smanjuje za 25,0 %, odnosno po drugom ugovoru za 500,00 kn za svakog zaposlenog s područja Općine Molve, uzimajući u obzir broj zaposlenih u prethodnom mjesecu, te se tijekom ugovornog razdoblja mijenja ovisno o broju zaposlenih do 500,00 kn, odnosno 200,00 kn. Također, zakupnik je dužan svaki mjesec društvu dostaviti dokaze o obračunatoj plaći za prethodni mjesec te izvadak banke o isplati plaće. Ako zakupnik do kraja tekućeg mjeseca ne dostavi dokaz o isplati plaće zaposlenima za prethodni mjesec, odnosno ako ne isplaćuje plaću, društvo može otkazati ugovor o zakupu. Zakupnik dijela proizvodne hale dostavio je društvu dva ugovora o radu na neodređeno vrijeme iz 2009. i 2011. te dva ugovora o radu na određeno vrijeme s istekom trajanja u ožujku 2014. Zakupnik pekare je dostavio društvu sedam ugovora o radu na neodređeno vrijeme iz prosinca 2013. i siječnja 2014. Druge dokaze o obračunatim i isplaćenim plaćama zaposlenima utvrđene ugovorima o zakupu za svaki mjesec, zakupnici nisu dostavljali. Stoga tijekom 2014. društvo nije obračunalo iznos zakupnina u skladu s odredbama zaključenih ugovora.

Državni ured za reviziju predlaže svim društvima donijeti pisane upute za određena područja u poslovanju koja mogu biti podložna prijeveri, koje bi bile dopuna već postojećim dokumentima te jasne i konkretne procedure za poslovne procese, koji nisu obuhvaćeni postojećim dokumentima, kako bi se osigurao nadzor nad poslovnim procesima i smanjio rizik pojave nedopuštenih radnji.

Predlaže se Selskom komunalnom društvu Molve d.o.o., Molve organiziranje poslovanja uz razdvajanje upravljačkih i operativnih funkcija.

3.2. *Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica u očitovanju navode da upravljaju rizicima jer predviđaju rizike, o rizicima izvještavaju, poštuju i primjenjuju poslovne politike, provode odluke te u poslovanju primjenjuju određena nova i učinkovita rješenja.*

Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci u očitovanju navodi da će u narednom razdoblju provesti dane preporuke na način da se preciznije utvrde postupci i procedure, koji bitno utječu na ostvarenje ciljeva društva, dok preporuke, koje se odnose na skladišno poslovanje, planiranje bagatelne nabave, praćenje dobavljača u smislu kvalitete i pravovremenosti isporuke već provodi.

Društvo smatra da donošenje formalnih odluka neće donijeti promjene u smislu stvarnog unaprjeđenja poslovanja (vrlo često je upravo to prepreka efikasnijem poslovanju), već samo potrebu novog zapošljavanja, a time i povećanje troškova poslovanja, koje u konačnici plaćaju građani kroz cijenu usluge. Smatra da sustav unutarnje kontrole u društvu već postoji, iako se možda tako ne zove, jer rukovoditelji radnih jedinica i druge osobe, kojima je dano povjerenje, itekako vode računa o ovim područjima poslovanja. Također, napominje da će se određeni postupci i kontrole uvesti samom primjenom Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 19/14).

Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve u očitovanju navodi da nije donijelo pisane procedure za odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa u cilju sprječavanja pojavljivanja mogućih prijevara, jer nije imalo velikih financijskih transakcija, a sve financijske transakcije su obavljene uz prethodni usmeni nalog i suglasnost osnivača. Također, navodi da će ustrojstvo upravljačkih i operativnih funkcija u društvu urediti u skladu s odlukom osnivača, kojom će se detaljno utvrditi status društva.

4. Analitički i drugi postupci za otkrivanje prijevara

4.1. Menadžment i uprava svakog trgovačkog društva su odgovorni za razvoj primjerenih strategija sprječavanja prijevara u poslovnom i radnom okruženju, odnosno trebaju definirati smjernice i postupke za otkrivanje i rješavanje slučajeva prijevare.

Društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima, a društva Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac istražuju odnosno utvrđuju i sprječavaju neovlaštenu potrošnju plina na svom distributivnom području.

Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara obuhvaćaju sve razine odgovornosti unutar društva. Sva društva, osim Selskog komunalnog društva Molve d.o.o., Molve, nadziru podatke koji se odnose na područja podložna prijevarama. Društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima ne istražuju.

U društvima Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvaćene pojedine razine odgovornosti unutar društva.

Društva Komunalac d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica općim aktima nisu uredila zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijeveru te nisu zajamčila anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijeveru. Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nije uspostavilo anonimne i povjerljive kanale dojave, kojima zaposlenici i druge interesne skupine mogu ukazati na sumnjive aktivnosti te ne vodi evidenciju o primljenim pritužbama, koje mogu ukazivati na prijeverne aktivnosti.

Kod društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci izravnim dokaznim ispitivanjima uočene su slabosti u području planiranja nabave. Pri nabavi roba, radova i usluga društvo postupa u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Kako bi na vrijeme zaključio ugovor o javnoj nabavi odnosno okvirni sporazum, u Planu nabave navodi planirani početak postupka javne nabave prema procjeni koliko će vremena biti potrebno za provođenje postupka, međutim rizici nabave zbog mogućih poteškoća u procesu nabave nisu procijenjeni. Društvo ne prati ostvarenje Plana nabave te ne prosuđuje jesu li nabavljene robe, radovi i usluge stvarno potrebni i optimalno korišteni. Sustavno praćenje i usporedba dobavljača tijekom određenog vremenskog razdoblja odnosno broja ugovora, koji se zaključuju te cijene roba, radova i usluga, koje se nabavljaju nije uspostavljeno.

Kod Selskog komunalnog društva Molve d.o.o., Molve izravnim dokaznim ispitivanjima uočene su slabosti u području zapošljavanja i nabave. Društvo je u protekle dvije godine zaključilo 17 ugovora o radu na određeno vrijeme s pet osoba za obavljanje poslova komunalnog radnika, pomoćnog komunalnog radnika, gerontodomačice i pomoćnog radnika u kuhinji. Pojedini ugovori o radu na određeno vrijeme su i nekoliko puta produljavani dodacima ugovorima, a iste osobe su zapošljavane na drugo radno mjesto (primjerice od kolovoza 2013. zaposlenica radi na radnom mjestu komunalne radnice, a u siječnju 2014. prelazi na radno mjesto pomoćnog radnika u kuhinji). Društvo nema opći akt o sistematizaciji radnih mjesta i nije utvrdilo potreban broj i kvalifikacije zaposlenih za obavljanje poslova redovnih djelatnosti.

Pri nabavi namirnica za kuhinju u vrijednosti 85.877,00 kn (roba bagatelne vrijednosti), društvo nije provodilo postupke prikupljanja ponuda niti je sustavno pratilo i uspoređivalo dobavljače tijekom određenog vremenskog razdoblja odnosno cijene roba koje se nabavljaju.

Državni ured za reviziju predlaže društvima Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica, Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve istraživati sve sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima. Predlaže se društvima Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve utvrditi postupke i tehnike otkrivanja prijevара, kojima će se obuhvatiti sve razine odgovornosti (upravljačke i operativne) unutar društva.

Predlaže se društvima Komunalac d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica općim aktom utvrditi postupke izvješćivanja o sumnjama na prijevaru te zajamčiti zaštitu i anonimnost osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru.

Predlaže se Selskom komunalnom društvu Molve d.o.o., Molve nadzirati podatke u područjima podložnim prijevari te uspostaviti anonimne i povjerljive kanale dojave, kojima zaposlenici i druge interesne skupine mogu ukazati na sumnjive aktivnosti.

Predlaže se društvu Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci pratiti ostvarenje Plana nabave, procjenjivati rizike nabave zbog mogućih poteškoća u procesu nabave, sustavno pratiti i uspoređivati dobavljače tijekom određenog vremenskog razdoblja odnosno broja ugovora, koji se zaključuju te cijene roba, radova i usluga koje se nabavljaju i pratiti jesu li nabavljene robe, radovi i usluge stvarno potrebne i optimalno korištene.

Predlaže se Selskom komunalnom društvu Molve d.o.o., Molve uskladiti potrebe broja i kvalifikacije zaposlenika za obavljanje poslova redovne djelatnosti, provoditi postupke prikupljanja ponuda za nabavke bagatelne vrijednosti te sustavno pratiti i uspoređivati dobavljače, odnosno cijene roba koje se nabavljaju tijekom određenog vremenskog razdoblja.

4.2. *Društva su prihvatila nalaz Državnog ureda za reviziju.*

Društvo Koming d.o.o., Koprivnica u očitovanju navodi da, s obzirom na svoju veličinu, nije općim aktom utvrdilo postupke izvješćivanja o sumnjama na prijevaru i zajamčilo zaštitu i anonimnost osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru. Međutim, svaki radnik u bilo koje vrijeme može se obratiti svom nadređenom ili Upravi (elektronskom poštom, telefonski ili osobno) i ukazati na bilo kakve nepravilnosti te da za to neće biti sankcioniran. Obvezuje se u narednom razdoblju donijeti akt o navedenome.

VI. OCJENA UČINKOVITOSTI SPRJEČAVANJA I OTKRIVANJA PRIJEVARA

Rukovoditelji su obvezni osigurati djelotvoran i učinkovit sustav upravljanja javnim sredstvima i spriječiti da se prijevare pojave u njihovom području odgovornosti. Sprječavanje prijevara podrazumijeva donošenje općih akata i uspostavu standarda kako bi se smanjila mogućnost prijevara, povećanje svjesnosti rukovoditelja i drugih zaposlenika o mogućnosti prijevara kao i njihovu obvezu da izvijeste o sumnji na prijevare te prepoznavanje rizika i uspostavljanje unutrašnjih kontrola, kao odgovor na rizike prijevare.

Državni ured za reviziju ocjenjuje, da od šest trgovačkih društava obuhvaćenih revizijom, društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica je poduzimalo potrebne aktivnosti kako bi spriječilo i otkrilo prijevare, društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac su poduzimala aktivnosti za sprječavanje i otkrivanje prijevara, ali su potrebna određena poboljšanja, dok su kod Selskog komunalnog društvo Molve d.o.o., Molve potrebna značajna poboljšanja.

Četiri društva (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac) su donijela dokumente u kojima su navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama, uredila su davanje i primanje poklona, korištenje sredstava organizacije u poslovne svrhe, te su uredila postupke donošenja odluka. Kod pet društava (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac) je donošenje odluka obavljeno transparentno, potkrijepljeno točnom i potpunom dokumentacijom te zabilježeno i dokumentirano. Dva društva (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve) nisu donijela dokument u kojem bi bile navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama, nisu uredila davanje i primanje poklona, ugošćavanje, korištenje sredstava društva u poslovne svrhe te nisu uredila postupke donošenja odluka. Donošenje odluka u Selskom komunalnom društvu Molve d.o.o., Molve nije bilo transparentno, potkrijepljeno točnom i potpunom dokumentacijom te nije bilo zabilježeno i dokumentirano.

Četiri društva (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac) su donijela opće akte, koji sadrže smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu, utvrdila su postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, uredila obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare te upoznala zaposlenike što se smatra prijevaram i na koji način prijevare šteti društvu. Dva društva (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve) nisu donijela opće akte, koji služe kao smjernice zaposlenicima u pogledu etičkih standarda koje su obvezni primjenjivati u svom radu, nisu utvrdila postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa, nisu uredila obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare te nisu upoznala zaposlenike što se smatra prijevaram, na koji način prijevare šteti društvu i kako treba prijaviti sumnjive aktivnosti.

Četiri društva (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica i Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac) su uspostavila odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa.

Dva društva (Komunalac d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica) su općim aktom uredila funkcioniranje unutarnjih kontrola, ocjenjivala funkcioniranje unutarnjih kontrola, uspostavila unutarnje kontrole na način da spriječe prijevare i ocijenila specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara, međutim akcijske planove za upravljanje utvrđenim rizicima nisu donijela. Dva društva (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Koming d.o.o., Koprivnica) općim aktom nisu uredila funkcioniranje unutarnjih kontrola, nisu uspostavila unutarnje kontrole na način da spriječe prijevare, nisu ocijenila specifična područja svog poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevara te stoga nisu niti razvila odgovarajuće protumjere i donijela akcijske planove upravljanja rizicima. Društva Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve nisu donijela pisane procedure za odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa kako bi spriječila pojavljivanje mogućih prijevara.

Društvo Komunalac d.o.o., Koprivnica istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima. Četiri društva (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica i Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica) su postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara obuhvatili sve razine odgovornosti unutar društva. Društva obuhvaćena revizijom, osim Selskog komunalnog društva Molve d.o.o., Molve, su nadzirala podatke, koji se odnose na područja podložna prijevare i uspostavila su anonimne i povjerljive kanale dojave putem kojih se može ukazati na sumnjive aktivnosti. Pet društava (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica, Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve) ne istražuje sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima. Dva društva (Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac i Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve) postupcima i tehnikama otkrivanja prijevara nisu obuhvatili pojedine razine odgovornosti. Sva društva obuhvaćena revizijom općim aktom nisu uredila zahtjeve za izvješćivanjem o sumnji na prijevare te zajamčila anonimnost i zaštitu osoba koje izvijeste o sumnji na prijevare.

Državni ured za reviziju daje sljedeće preporuke:

- donijeti dokumente u kojima bi bile navedene etičke vrijednosti, poslovna načela i obveze prema interesnim skupinama društva (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- utvrditi općim aktom mogućnosti i načine davanja i primanja poklona, ugošćavanje te korištenje sredstava društva isključivo za poslovne svrhe (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- urediti općim aktom postupke donošenja odluka unutar društva, kako bi se osigurala najviša razina odgovornosti i transparentnosti (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- provoditi postupke donošenja odluka transparentno i u skladu s unaprijed utvrđenim procedurama, odluke potkrijepiti točnom i potpunom dokumentacijom, postupke donošenja odluka zabilježiti (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)

- donijeti opći akt, koji bi služio kao smjernica zaposlenicima u pogledu etičkih standarda, koje su obvezni primjenjivati u svom radu (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- utvrditi općim aktom postupke za prijavljivanje i izvješćivanje o mogućem sukobu interesa te utvrditi obveze rukovoditelja i drugih zaposlenika u slučaju sumnje na prijevare (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- izraditi programe izobrazbe, kojima će se obuhvatiti svi zaposlenici, odrediti načine i oblike izobrazbe kako bi se podizala razina svijesti o štetnosti prijevare i potrebi njezina suzbijanja (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci)
- donijeti opći akt, kojim bi se jasno i potpuno uredilo funkcioniranje unutarnjih kontrola, odnosno uspostavilo unutarnje kontrole kako bi se postigli uvjeti za otklanjanje i spriječavanje pojava prijevare (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica)
- urediti funkcioniranje unutarnjih kontrola u suradnji s osnivačem (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- ocijeniti specifična područja poslovanja u kojima je prisutan veći rizik pojavljivanja prijevare te razviti odgovarajuće protumjere i donijeti akcijske planove, kako bi upravljali utvrđenim rizicima (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica)
- donijeti pisane akcijske planove ili druge dokumente, kojima bi se utvrdile odgovarajuće protumjere i načini upravljanja utvrđenim rizicima (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica)
- uspostaviti pisane procedure za odobravanje financijskih transakcija iznad određenih iznosa kako bi se spriječilo pojavljivanje prijevare (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- donijeti pisane upute za određena područja u poslovanju koja mogu biti podložna prijevarama, a koje bi bile dopuna već postojećim dokumentima te jasne i konkretne procedure za poslovne procese, koji nisu obuhvaćeni postojećim dokumentima, kako bi se omogućio nadzor nad poslovnim procesima i smanjio rizik pojave nedopuštenih radnji (sva društva)
- organizirati poslovanje uz razdvajanje upravljačkih i operativnih funkcija (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- istraživati sve sumnjive transakcije, skrivene odnose među pojedincima, organizacijama i događajima (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica, Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- utvrditi postupke i tehnike otkrivanja prijevare, kojima će obuhvatiti sve razine odgovornosti (upravljačke i operativne) unutar društva (Komunalije-plin d.o.o., Đurđevac, Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)

- urediti općim aktom postupke izvješćivanja o sumnji na prijevaru te zajamčiti zaštitu i anonimnost osoba koje izvijeste o sumnji na prijevaru (Komunalac d.o.o., Koprivnica, Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci, Koming d.o.o., Koprivnica, Koprivnica plin d.o.o., Koprivnica)
- nadzirati podatke u područjima podložnim prijevarama (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- uspostaviti anonimne i povjerljive kanale prijave, kojima zaposlenici i druge interesne skupine mogu ukazati na sumnjive aktivnosti (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- pratiti ostvarenje Plana nabave te procjenjivati rizike nabave zbog mogućih poteškoća u procesu nabave (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci)
- pratiti i uspoređivati dobavljače tijekom određenog vremenskog razdoblja odnosno broja ugovora koji se zaključuju te cijene roba, radova i usluga, koje se nabavljaju i pratiti jesu li nabavljene robe, radovi i usluge stvarno potrebni i optimalno korišteni (Komunalno poduzeće d.o.o., Križevci)
- uskladiti potrebe broja i kvalifikacije zaposlenika za obavljanje poslova redovne djelatnosti (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve)
- provoditi postupke prikupljanja ponuda za nabavke bagatelne vrijednosti te sustavno pratiti i uspoređivati dobavljače, odnosno cijene roba koje se nabavljaju tijekom određenog vremenskog razdoblja (Selsko komunalno društvo Molve d.o.o., Molve).

Državni ured za reviziju ocjenjuje da bi provedba navedenih preporuka pridonijela sprječavanju i ranom otkrivanju prijevarama te postizanju boljeg upravljanja javnim sredstvima i većoj transparentnosti i odgovornosti.